

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

18 листопада 2022 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2022

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

VII МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

18 листопада 2022 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2022

УДК 81'37

П 78

Проблеми лінгвістичної семантики: VII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (18 листопада 2022 року).

П 78 Збірник матеріалів. Рівне: РДГУ, 2022. 122 с.

The Problems of Linguistic Semantics: The 7th International Scientific and Practical Internet Conference (November 18, 2022). The Collection of Conference Proceedings. Rivne: RSUH, 2022. 122 p.

У збірнику матеріалів VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми лінгвістичної семантики» розглянуто низку питань, що стосуються актуальних проблем лінгвістичної семантики: когнітивної та культурної семантики, зіставної семантики, фонетичної, лексичної та граматичної семантики, семантики і прагматики мовних одиниць, семантики тексту і дискурсу, семантики і перекладу.

The Collection of Conference Proceedings «The Problems of Linguistic Semantics» focuses on the topical issues of Linguistic Semantics: Cognitive and Cultural Semantics, Contrastive Semantics, Phonetic, Lexical and Grammatical Semantics, Semantics and Pragmatics of Linguistic Items, Semantics of Text and Discourse, Semantics and Translation.

УДК 81'37

Редакційна колегія:

Головний редактор – **Деменчук О.В.**, д-р філол. наук, професор.

Відповідальний редактор – **Кучма Т.В.**, канд. філол. наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

Павлова О.І., канд. філол. наук, професор; **Аладько Д.О.**, канд. філол.

наук, доцент; **Калініченко М.М.**, канд. філол. наук, доцент;

Константинова О.В., канд. філол. наук, доцент; **Орел І.І.**, канд. філол.

наук, доцент; **Павловська Л.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Тарасюк Н.Ю.**,

канд. філол. наук, доцент; **Чеберяк А.М.**, канд. філол. наук, доцент;

Станіславчук Н.І., викладач

Рекомендовано до друку Вченою радою

Рівненського державного гуманітарного університету

(протокол № 10 від 27.10.2022 р.)

©Автори публікацій, 2022

©Рівненський державний гуманітарний університет, 2022

ЗМІСТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ:
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ**

АРХАНГЕЛЬСЬКА А.М.	СТИМУЛИ Й ЧИННИКИ ОНОВЛЕННЯ СИСТЕМИ СЛОВОТВІРНИХ ФЕМІНАТИВІВ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	6
КАПРАНОВ Я.В.	СТАТИСТИЧНЕ ВИМІРЮВАННЯ СИНОНІМІВ Й АНТОНІМІВ У БРИТАНСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ КОРПУСІ	9
СІРАНЧУК Н.М.	ПЕДАГОГІЧНА СТРАТЕГІЯ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ НА КОМУНІКАТИВНІЙ ОСНОВІ	12
ПАВЛОВА О.І.	СОЦІОЛОГІЯ У ТЕРМІНОЛОГІЧНОМУ ВИСВІТЛЕННІ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ)	15
БІСОВЕЦЬКА Л.А., СУРЖУК Т.Б.	ЛІНГВОДИДАКТИЧНИЙ АНАЛІЗ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ	21

ПРОБЛЕМИ КОГНІТИВНОЇ ТА КУЛЬТУРНОЇ СЕМАНТИКИ

DEMENCHUK O.	PRINCIPAL APPROACHES TO LEXICAL SEMANTIC DERIVATION STRATEGIES	25
DEMENCHUK D.	KONCEPT CZASU WOLNEGO W UJĘCIU SOCJOLINGWISTYCZNYM	27
ТРИФОНЮК Л.Ю.	МЕНТАЛЬНЕ ПОЛЕ ПРЕДИКАТА <i>THINK</i>	30

ПРОБЛЕМИ ЗІСТАВНОЇ СЕМАНТИКИ

МІЗІН К.І.	ЗАСАДИ СТАНОВЛЕННЯ ЗІСТАВНОЇ ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЇ	37
АЛАДЬКО Д.О., АЛАДЬКО О.Д.	ГЕНДЕРНА СТЕРЕОТИПІЗАЦІЯ У ФРАЗЕОЛОГІЇ	41
ПАВЛОВСЬКА Л.О.	СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАЛЬНИХ ФОРМУЛ ПОБАЖАНЬ У ПРАГМАТИЧНОМУ АСПЕКТІ НА МАТЕРІАЛІ РІЗНОСТРУКТУРНИХ МОВ	44
КІНАЩУК А.В.	ЕТИМОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ІРРАЦІОНАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ (НА МАТЕРІАЛІ УКРАЇНСЬКОЇ, АНГЛІЙСЬКОЇ ТА НІМЕЦЬКОЇ МОВ)	47

ФЕДОРОВ І.Б.	ВЕРБАЛІЗАЦІЯ КОНЦЕПТУ <i>АРТЕФАКТНИЙ ПРОСТІР ЛЮДИНИ</i> У ФРАЗЕОЛОГІЗМАХ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ	50
ХОМУТОВСЬКА І.С.	ФРАЗЕОЛОГІЗМИ З НАЗВАМИ ТВАРИН В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	52

ФОНЕТИЧНА, ЛЕКСИЧНА І ГРАМАТИЧНА СЕМАНТИКА

ЛЕМІШ Н.Є.	СИНКРЕТИЧНІСТЬ ЛЕКСИЧНОГО І ГРАМАТИЧНОГО ЗНАЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОГО СПОЛУЧНИКА 'AND'	55
ОРЕЛ І.І.	ФОРМУВАННЯ ОЦІНКИ У КОНОТАТИВНІЙ СТРУКТУРІ НІМЕЦЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ	58
ТАРАСЮК Н.Ю.	КАТЕГОРІЯ АКТИВНОСТІ/ПАСИВНОСТІ ЯК ВИЯВ ДЕРИВАЦІЙНОЇ ТА СЛОВОТВІРНОЇ ФУНКЦІЇ МОРФЕМ	61
ГЕДЗЕРУК О.В.	ФРАЗЕОЛОГІЗМИ ІЗ СОМАТИЧНОЮ ЛЕКСИКОЮ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	64
ІЛЬЧУК Л.С.	СТЕРЕОТИПНЕ УЯВЛЕННЯ ПРО НЕГАТИВНІ РИСИ ХАРАКТЕРУ ЖІНКИ У ФРАЗЕОЛОГІЗМАХ АНГЛІЙСЬКОМОВНОГО ТА УКРАЇНСЬКОМОВНОГО СУСПІЛЬСТВА	67

СЕМАНТИКА І ПРАГМАТИКА МОВНИХ ОДИНИЦЬ

КОНДРАТЮК Н.В.	ЕПОНІМИ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА СИСТЕМИ ТЕРМІНОТВОРЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	70
ВАКУЛІЧ А.І.	РОЛЬ І МІСЦЕ ФРАНЦУЗЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	75
СЕРГІЙЧУК Н.Ю.	ОСНОВНІ СПОСОБИ ТЕРМІНОТВОРЕННЯ В АНГЛІЙСЬКІЙ ГЕОГРАФІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ	78
СИВОРИГ Н.В.	РОЛЬ І МІСЦЕ НІМЕЦЬКИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ У СУЧАСНІЙ АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	81

СЕМАНТИКА ТЕКСТУ І ДИСКУРСУ

ШУЛЬЖУК Н.В.	ВЗАЄМОДІЯ ФОРМАЛЬНО-СИНТАКСИЧНОЇ, СЕМАНТИЧНОЇ ТА КОМУНІКАТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІАЛОГІЧНОЇ РЕПЛІКИ	85
ЗАЛУЖНА О.О., РОЛЛЕР А.Ю.	ДО РОЗМЕЖУВАННЯ ПОНЯТЬ ІДІОСТИЛЬ ТА ІДІОЛЕКТ	91
КАЛІНІЧЕНКО М.М.	ДИКУНСЬКІ СЕНСАЦІЇ ДЖОНА НІЛА В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ ХІХ СТОРІЧЧЯ	94
КОНСТАНТИНОВА О.В.	ЛЕКСИЧНІ Й СИНТАКСИЧНІ ЗАСОБИ ЕКСПРЕСІЇ В ТЕКСТАХ НОВИН CNN ПРО УКРАЇНУ	98

VII Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ»

ЧЕБЕРЯК А.М.	СОЦІАЛЬНА, КОМУНІКАТИВНА, МОВЛЕННЄВА РОЛІ: СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ	100
ЮРКОВСЬКА М.М.	ДО ПИТАННЯ ЛІНГВО-СТИЛІСТИЧНИХ ЗАСОБІВ ТА ПРИЙОМІВ КОМІЧНОГО НА СИНТАКСИЧНОМУ РІВНІ В НЕГОМОГЕННИХ ТЕКСТАХ	104
ЖАЛКО Д.Д.	СЕМАНТИКА ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНИХ МАРКЕРІВ У ХУДОЖНІХ ТЕКСТАХ	107
ЧЕРНЯК К.О.	ДОСЛІДЖЕННЯ ПОНЯТТЯ «ДИСКУРС»	109

СЕМАНТИКА І ПЕРЕКЛАД

КУЧМА Т.В.	ДЕФОРМАЦІЯ АНТРОПОНІМІВ ЯК ЗАСІБ СТВОРЕННЯ КОМІЧНОГО ЕФЕКТУ ТА ЇХ ПЕРЕКЛАД УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	112
МОКРА Т.А.	ФЕНОМЕН ЛАКУНАРНОСТІ В КОНТЕКСТІ ІНСТРУМЕНТАЛЬНИХ ДІЄСЛІВ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)	116
КОЛОМІЄЦЬ Н.М.	ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ ПЕРЕКЛАДУ ЛЕКСИЧНИХ ОДИНИЦЬ В АНГЛІЙСЬКОМОВНИХ МАТЕРІАЛАХ МАРКЕТИНГОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	119

словотворення та деривації з огляду на формування системних ознак словотвірних та дериваційних моделей. Активна словотвірна та дериваційна функція мовної одиниці сприяє розвитку засобу словотворення та деривації, тоді як пасивна її функція засвідчує затухання даного процесу. Водночас пасивна словотвірна та дериваційна функція сприяє посиленню вияву синтетизму між складовими морфемного ряду мовної одиниці.

Список використаних джерел:

- Le Robert Mobile*. Version 5.0. Available at: <http://www.lerobert.com/>; <http://www.prolexis.com/>
- Marchand, H. (1969). *The Categories of types of Present-Day English Word-Formation*. München: C.H.Beck'she verlag.
- Nida, E. (1946). *Morphology: the descriptive analysis of words*. Michigan: University of Michigan Press.

УДК 811.111-26

Гедзерук О.В., магістрантка
Рівненський державний гуманітарний університет
(Рівне, Україна)

**ФРАЗЕОЛОГІЗМИ ІЗ СОМАТИЧНОЮ ЛЕКСИКОЮ
В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ**

Дослідження фразеологічних одиниць дозволяє вивчити національно-специфічні риси мови, виявити взаємозв'язок між мовою та національним характером. Особливо цікавий для дослідження матеріал становить соматична лексика, яка належить до найдавніших ядерних пластів мови.

Фразеологічні одиниці із соматизмом «голова». Прийнято вважати, що *голова / head* управляє мисленням і розумом. У зв'язку з цим виникає основне значення, яке позначає розсудливість і розум або їхню відсутність, наприклад: *lose your head* – втратити голову; *a wise head on young shoulders* – бути мудрим не за роками; *head and shoulders above the others* – бути на голову вище від інших; *hold your head up high* – літати у хмарах; *scream / shout your head off* – верещати; *be banging / hitting your head against a brick wall* – битися головою об стіну; *be head over heels in love* – закохатися до нестями; *get your head down* – не піднімаючи голови; *go head to head* – не відставати від моди; *have your head in the clouds* – літати у хмарах;

bury your head in the sand – зарити голову в пісок; *can't make head or tail of* – не знаходити сенсу; *give somebody a head start* – надати комусь перевагу (Collins). Отже, компонент-соматизм «голова» є продуктивним в англійській мові, що підтверджується кількістю прикладів.

Фразеологічні одиниці із соматизмом «очі». Компонент-соматизм *ochi / eyes* та їхня відкритість символізують отримання інформації та її достовірність. Очі є важливими виразниками емоцій і почуттів. Також існує велика кількість фразеологічних одиниць з таким компонентом, що відображають зміну емоційного стану людини, наприклад: *cry your eyes out* – виплакати усі очі; *with an eye to something* – з наміром; *can't take / keep your eyes off* – неможливо відірвати очей; *have eyes like a hawk* – мати гострий зір; *an eye for an eye and tooth for a tooth* – око за око, зуб за зуб; *cast / run an eye over something* – окинути поглядом; *catch somebody's eye* – спіймати погляд; *make eyes at somebody* – пускати комусь бісики; *have your eye on something* – мріяти про щось; *open your eyes to something* – відкрити на щось очі; *keep an eye out for* – слідкувати, бути насторожі; *look somebody in the eyes* – зазирнути в очі (Collins). Таким чином, компонент-соматизм «eye» є продуктивним в англійській мові, що підтверджується кількістю прикладів.

Фразеологічні одиниці із соматизмом «серце». Слово *serce / heart* – орган із символікою почуттів, переживань, настроїв, для опису характеру, наприклад: *pour your heart out* – відкритися, оголити душу; *to your heart's content* – на втіху серцю; *wear your heart on your sleeve* – не ховати почуттів; *be break somebody's heart* – розбити серце; *close / dear to somebody's heart* – близький, милий серцю; *cross my heart and hope to die* – присягатися Богом; *have a heart of gold* – мати золоте серце; *have a heart of stone* – мати кам'яне серце; *know / learn something by heart* – вивчити напам'ять; *let your heart rule your head* – дозволити серцю керувати розумом (Collins). Згідно з нашим дослідженням, компонент-соматизм «серце» є продуктивним в англійській мові, що підтверджується кількістю прикладів.

Фразеологічні одиниці із компонентом «обличчя». *Обличчя / face* має надзвичайно важливе значення серед усіх елементів мови тіла. Жодна інша частина людського тіла не має такого різноманітного багатства невербальних виразів, наприклад: *look somebody in the face* – поглянути комусь в обличчя; *lose face* – осоромитися; *bring face to face with* – зводити обличчя до обличчя; *laugh in somebody's face* – розсміятися комусь в лице; *disappear / vanish off the face of the earth* – зникнути з лиця землі (Collins). Таким чином, компонент-соматизм

«face» є досить продуктивним в англійській мові, що підтверджується кількістю прикладів.

Фразеологічні одиниці із компонентом «ніс». Компонент-соматизм *nose* /*nose* найчастіше використовується у фразеологічних одиницях для позначення зацікавлення, вираження почуттів, емоцій та ставлення, наприклад: *pay through the nose* – переплачувати; *turn someone's nose up* – задирати носа; *nose to tail* – впритул; *by a nose* – ледве-ледве; *cut off one's nose to spite one's face* – чинити собі шкоду через гнів; *have one's nose in* – засунути носа куди не слід; *keep one's nose clean* – не встрявати в сумнівні операції; *lead somebody by a nose* – водити когось за ніс; *follow one's nose* – керуватися інстинктом; *get up somebody's nose* – надокучати комусь (Collins). Отже, компонент-соматизм «nose» є досить продуктивним в англійській мові, що підтверджується кількістю прикладів.

Фразеологічні одиниці із компонентом «палець». Компонент *палець* / *finger* використовується в таких значеннях, як фізичний стан людини, положення її тіла, рух, переміщення і характер руху, спосіб дій, а також зі значенням предмета, наприклад: *point the finger at* – показувати пальцем на; *slip through your fingers* – проґавити шанс; *give somebody the finger* – насваритися; *have a finger in every die* – всюди пхати носа; *lay a finger on* – осягнути, зрозуміти; *have your finger on the pulse* – тримати руку на пульсі (Collins). Таким чином, компонент-соматизм «finger» є досить продуктивним в англійській мові, що підтверджується кількістю прикладів.

Фразеологічні одиниці із компонентом «вухо». В англійській мові лексичній одиниці «вухо» відповідає слово «ear». На основі соматизму «вухо» в англійській мові утворено низку фразеологізмів, які найчастіше стосуються різних аспектів слухового сприйняття людини, її поведінки, емоційного стану, наприклад: *have nothing between the ears* – не мати нічого в голові; *pin back your ears* – нагострити вуха; *keep an / your ear to the ground* – уважно слідкувати за всім, що відбувається; *lend an ear* – прислухатися; *ears must be burning* – вуха горять; *play it by ear* – чинити залежно від обставин; *bend somebody's ear* – набридати комусь балаканиною; *about / around somebody's ears* – зазнати краху; *be all ears* – бути дуже уважним; *can't believe your ears* – не вірити власним вухам (Collins).

Проведений аналіз дозволяє стверджувати, що соматизми є частими компонентами фразеологічних одиниць в англійській мові, що пов'язано із їх належністю до ядерної лексики мови.

Список використаних джерел:

Collins English Dictionary. Available at: <http://www.collinsdictionary.com/>